

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa J. M.
przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Szefa Kancelarii
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Ministra Obrony Narodowej
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 maja 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł, tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda J. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 maja 2016 r., sygn. akt I ACa (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Zdaniem skarżącego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a w szczególności dotyczące niezgodności postanowienia Prezydenta RP z dnia 16 lutego 2007 r. z ustawową delegacją do jego wydania, o której stanowią art. 70c ust. 3 i 4 w zw. z art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. - przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2006 r., Nr 104, poz. 711 – dalej: „ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r.”), która to niezgodność według powoda polega na tym, że wskazany w postanowieniu Prezydenta RP z dnia 16 lutego 2007 r. (M.P. Nr 11, poz. 110) tytuł Raportu o działaniach żołnierzy i pracowników WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu przed wejściem w życie ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych wykraczających poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, nie zawiera sformułowania „w zakresie określonym w art. 67 ust. 1 pkt 1 - 10 oraz o innych działaniach”, o którym mowa w art. 70a ust. 1 tej ustawy.

Skarżący nie wykazał potrzeby wykładni art. 70c ust. 3 i 4 w zw. z art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. Brak w tytule tego Raportu sformułowania „w zakresie określonym w art. 67 ust. 1 pkt 1 - 10 oraz innych działaniach” nie może mieć istotnego znaczenia, o tyle, że wskazane postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 lutego 2007 r. wskazuje na podstawę prawną - art. 70c ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r., w którym ustawodawca posługuje

się określeniem „Raport”, a jego pełny tytuł i informacja o posługiwaniu się tym określeniem są zawarte w art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. W istocie więc, celem sformułowanych przez skarżącego wątpliwości jest doprowadzenie do rozpoznania jego skargi kasacyjnej, a nie rzeczywistej potrzeby wykładni wskazanych przepisów prawnych. Argumentacja powoda przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma charakter polemiczny ze stanowiskiem Sądów obu instancji, które dokonały bardzo obszernej i wszechstronnej analizy roszczenia powoda. Skarżący nie przedstawił pogłębionego wywodu prawnego, który byłby zdolny podważyć wielowątkowe rozważania Sądów *meriti* i tym samym nie wykazał, że ze względu na poważne i istotne kontrowersje oraz rozbieżne oceny prawne, konieczne jest zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

W ocenie skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej polega na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu art. 24 § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 67 § 2 k.p.c. i art. 417 § 1 k.c.

Zauważyć jednak należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest już stanowisko, że wskazanie w pozwie jako strony procesu Skarbu Państwa przy jednoczesnym nieprawidłowym oznaczeniu państwowej jednostki organizacyjnej powołanej do reprezentacji Skarbu Państwa, uzasadniania podjęcie przez sąd z urzędu działań zmierzających do prawidłowego ustalenia tej reprezentacji i wezwania właściwej jednostki organizacyjnej i jej organu do udziału w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1983 r., IV CZ 24/83, OSPiKA 1984, nr 11, poz. 237, z dnia 5 kwietnia 2013 r., III CZP 14/13, nie publ., z dnia 8 maja 2013 r., I CZ 21/13, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 1974 r., II CR 685/73, OSNCP 1975, nr 1, poz. 10).

Sądy obu instancji uznały, że oświadczenie o przeproszeniu powoda za naruszenie jego dóbr osobistych w imieniu Skarbu Państwa złoży Minister Obrony Narodowej i opublikuje je w Dzienniku Urzędowym Ministra Obrony Narodowej oraz na stronie internetowej Ministerstwa Obrony Narodowej przez 60 miesięcy od daty opublikowania, uznając, że organem państwowej jednostki organizacyjnej w rozumieniu art. 67 § 2 k.p.c., z którą wiązało się dochodzone przez powoda roszczenie jest Minister Obrony Narodowej. Natomiast powód domagał się, aby oświadczenie o przeproszeniu w imieniu Skarbu Państwa złożyli Prezydent RP oraz Prezes Rady Ministrów, w formie ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski oraz w internecie na oficjalnej stronie Prezydenta RP pod zakładką na stronie głównej o nazwie „Oświadczenia” oraz utrzymywanie tego oświadczenia przez okres 60 miesięcy od daty publikacji.

Lektura uzasadnień wyroków Sądu pierwszej i drugiej instancji, w kontekście szczegółowej motywacji wyjaśniającej podstawę faktyczną i prawną rozstrzygnięcia nie daje podstaw do przyjęcia, iż skarga kasacyjna powoda jest oczywiście zasadna w przedstawionym wyżej rozumieniu.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. w zw. art. 391 § 1 k.p.c. oraz 99 k.p.c. w zw. z art. 135, art. 123 ust. 1 i art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii

Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2016, poz. 2261). Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej - oraz § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2015, poz. 1800, ze zm., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).

aj